

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-75265783-050.01.04-88495
Konu : Senato Kararı

25.11.2021

ETİK KURUL KOORDİNATÖRLÜĞÜNE

İlgi : Üniversitemiz Senatosu'nun 18/11/2021 tarihli ve 2021/19/07 sayılı kararı.

Üniversitemiz Senatosu'nun ilgi kararı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Bünyamin ÖZTÜRK
Rektör a.
Genel Sekreter

Ek: İlgi Senato Kararı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: CFD8E217-C00E-4F73-B00D-CF3BD8AA81F4

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ybu-ebys>

Adres: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Esenboğa Külliyesi Dumlupınar

Mahallesi Esenboğa/Ankara

Telefon: 0312 906 2000

Faks: 0312 906 2950

Bilgi için: Deniz KARATAŞ

Şef

Telefon No: (312) 906 10 18

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SENATO KARARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO:	KARAR SAYISI
18/11/2021	19	

Üniversitemiz Senatosu yukarıda belirtilen tarihte, Üniversitemiz Rektörü ve Senato Başkanı Prof. Dr. İbrahim AYDINLI'nın başkanlığında toplandı ve gündem onaylanarak kabul edildi. Konuların görüşülmesine geçilerek aşağıda belirtilen karar alındı.

KARAR :

2021/19/07. Üniversitemiz Özel Kalemî'nin 18/11/2021 tarihli ve E.87537 sayılı yazısına istinaden, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurul Yönergesi'nin aşağıda belirtildiği şekilde revize edilmesi konusu görüşüldü.

Görüşme sonucunda; Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurul Yönergesi'nin **geldiği şekli ile kabulüne**, kararın gereği için Üniversitemiz Etik Kuruluna gönderilmesine katılanların oy birliğiyle karar verildi.

**ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURUL YÖNERGESİ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- (1) Bu yönerge; Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'ne bağlı sosyal ve beşerî bilimler, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimleri alanındaki fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu, enstitü ve merkezlerde yürütülen veya üniversite öğrenci ve mensuplarının bu birimler dışında yürütecekleri her türlü araştırma, çalışma, yayın, sağlık hizmetleri uygulamalarını; eğitim-öğretim ve diğer etkinliklerde uyulması gereken bilim etiği normlarını ve bu normların etik kurallar ve etik ilkeler çerçevesinde incelenmesini yapmak amacıyla kurulan Etik Kurulun görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usulünü düzenler.

Kapsam

Madde 2- (1) Bu yönerge;

a) Kurulun amaçlarını, işleyişini, Kurula başvuru ve Kurulun değerlendirme süreçlerine ilişkin bilgileri,

b) Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'ne bağlı fakülte, yüksekokul, meslek yüksekokulu, enstitü ve merkezlerde veya bu birimler dışında üniversitemiz öğrencileri ve mensupları tarafından insan katılımcılarla yürütülecek her türlü anket, gözlem, girişimsel olmayan ve insan katılımcıların dâhil olduğu deneysel ve yarı deneysel çalışmalar, arşiv çalışmaları, bilgisayar ortamında test, mülakat, ses/video kaydı ile toplanacak olan verilerin kullanılacağı bilimsel araştırmalar ile ilgili araştırma etiği konularını ve Sağlık Bilimleri açısından, girişimsel (invaziv) olmayan aşağıdaki konuları kapsar. Bunlar:

1. Anket çalışmaları,
2. Dosya ve görüntü kayıtları kullanılarak yapılan retrospektif arşiv taramaları ve benzeri gözlemsel çalışmalar,
3. Kan, idrar, doku, görüntü gibi biyokimya, mikrobiyoloji, patoloji ve radyoloji koleksiyon materyalleriyle yapılacak çalışmalar,

Bünyamin ÖZTÜRK
Genel Sekreter

ASLI GİBİDİR

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SENATO KARARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO:	KARAR SAYISI
18/11/2021	19	

4. Rutin tetkik ve tedavi işlemleri sırasında elde edilmiş materyallerle yapılacak çalışmalar,
5. Hücre ve doku kültürü çalışmaları,
6. Hemşirelik faaliyetlerinin sınırları içerisinde yapılacak araştırmalar,
7. Egzersiz gibi vücut fizyolojisi ile ilgili araştırmalar,
8. Antropometrik ölçümlere dayalı olarak yapılan çalışmalar,
9. Yaşam alışkanlıklarını değerlendirme çalışmaları,
10. İnsana bir hekimin doğrudan müdahalesini gerektirmeden yapılacak tüm araştırmalardır.

Dayanak

Madde 3- (1) 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'n da Senato'nun görevlerini düzenleyen 14. maddesi ve üniversitelerde bilimsel denetimi düzenleyen 42. Maddesi ve bilim etiğine ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuat hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) **Araştırma-Araştırma Projesi-Proje:** Sosyal ve beşerî bilimleri, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimlerindeki her türlü araştırmayı ve özel yasal düzenlemeyle araştırma etiği yönünden denetimi belirli bir etik kurula bırakılmamış (Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik ve Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik kapsamı dışında kalan) ve girişimsel olmayan klinik tıp, temel tıp, insan biyolojisi ve insan bilimlerinde tıp bilimsel araştırmalarını,
- b) **Bakanlık:** T.C. Sağlık Bakanlığı,
- c) **Üniversite:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'ni,
- ç) **Rektörlük:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörlüğü'nü,
- d) **Rektör:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörünü,
- e) **Senato:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Senatosunu,
- f) **AYBÜ etik kurulu:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurulu'nu,
- g) **Dekanlık:** Rektör tarafından Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurulu'nun işleyişini sürdürmek üzere yetkilendirilmiş Dekanlığı,
- ğ) **Başkan:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurul Başkanı'nı,
- h) **Başkan vekili:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurulu Başkan Vekilini,
- ı) **Üye:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Kurul üyesini,
- i) **Birim:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'ne bağlı Fakülte, Yüksekokul, Meslek Yüksekokulu, Enstitü, Araştırma merkezi vb. lerini,
- j) **Mensup:** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi akademik personelini,
- k) **Raportör:** Kurula yapılan başvuruların konusuna göre varsa kurul üyeleri arasından yoksa dışarıdan o konuda uzman olan kişiler arasından Başkan tarafından atanan ve toplantılarda söz konusu başvuru ile ilgili Kurul'u bilgilendiren üyeyi,
- l) **Sekretarya:** Rektörlük tarafından görevlendirilen ve tüm yazışma ve koordinasyondan sorumlu olan kişiyi,

Bünyamin ÖZTÜRK
Genel Sekreter

ASLI GİBİDİR

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SENATO KARARI

KARAR TARİHİ	OTURUMNO:	KARAR SAYISI
18/11/2021	19	

İKİNCİ BÖLÜM

Kurulun Amacı, Oluşumu ve Yapısı, Çalışma Usulü ve Temel Etik İlkeler

Kurulun amacı

Madde 5- (1) Kurulun amacı; Üniversitemiz bünyesinde veya üniversitemiz mensupları tarafından üniversitemiz dışında yürütülecek olan çalışmalara ve girişimsel olmayan klinik tıp, temel tıp, insan biyolojisi ve insan bilimlerinde tıbbi bilimsel araştırma projelerine katılacak insan katılımcıların araştırmanın her aşamasında haklarının korunması, çalışma öncesinde çalışma hakkında yazılı olarak bilgilendirilmesi, olası zararlara karşı korunması konularına dikkat ederek her türlü bilimsel araştırma ve çalışmayı etik yönden değerlendirip çalışmanın etik yönden uygunluğu konusunda görüş bildirmektir.

Kurulun oluşumu ve yapısı

Madde 6- (1) Kurul, Senato tarafından önerilen veya verilen yetki çerçevesinde Rektör tarafından atanan hakkında etik ihlalinde bulunduğu dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar bulunmayan en az 9 (dokuz) öğretim üyesinden oluşur. Rektör'ün uygun görüşü ile sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri, fen ve mühendislik bilimleri alanlarında olmak üzere ayrı kurullar kurulabilir.

(2) Kurul'un başkan ve başkan vekili Rektör tarafından atanır. Başkan, üyelerden ya da dışarıdan birini raportör olarak görevlendirir.

(3) Kurul üyelerinin görev süresi 2 (iki) yıldır. Süresi biten üye tekrar seçilebilir.

(4) Kurul üyeleri, görevlerinin icrasında açıkça bilimsel ve etik kurallara aykırı bir tutum sergilemeleri, bir yıl içerisinde düzenlenen Kurul toplantılarından herhangi bir mazereti olmaksızın üst üste ikisine veya toplantıların yüzde 30'una katılmamaları ya da düzenli olarak toplantıları takip etmelerine engel olan bir halin varlığı halinde görevden alınabilirler.

Kurulun çalışma usulü

Madde 7- (1) Kurul, ayda en az bir kez, üçte iki çoğunlukla toplanır. Katılan üyelerin üçte ikisi ile karar alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın oyu doğrultusunda karar verilmiş sayılır. Başkanın mevcut olmadığı durumlarda, Kurula başkan vekili başkanlık yapar.

(2) Başvuru, doğrudan Rektörlük tarafından görevlendirilen sekreteryaya, Kurul tarafından tespit edilmiş başvuru usulüne riayet etmek ve ilgili belgeler eklenmek suretiyle yazılı olarak yapılır. Başkan, incelemek ve sonuçlandırmak üzere başvuruları Kurul gündemine alır.

(3) Başkan tarafından incelenen her bir başvuru için başvurunun konusuna göre Başkan tarafından gerekirse bir raportör atanır. Raportörün görevi ilgili başvuruyu inceleyip toplantıda Kurul'a bilgi vermektir. Kurul, disiplinler arası çalışmalarda diğer disiplinlerden uzman görüşü de isteyebilir. Ayrıca Kurul, gerekli durumlarda ilgililerden konuyla ilgili yazılı veya sözlü bilgi de alabilir.

(4) Kurulda incelemeler, dosya üzerinden iki ay içerisinde yapılır. Başvuruda herhangi bir eksiklik bulunması nedeniyle başvurunun geri çevrilmesi durumunda bu süre, eksikliğin giderilmesinden itibaren başlar.

(5) Kurula gelen bir konuya dair Kurul üyelerinden herhangi birinin önceki bir zaman diliminde bu işlemde herhangi bir taraflığı var ise; yahut üyeyi ilgilendiren bir karar alınması gerekiyorsa, bu üye toplantının ilgili kısmında katılımcı olarak yer alamaz ve oy kullanamaz. Bu takdirde toplantı ve karar nisabı, ilgili üyenin nisapta yer almadığı kabulü ile yapılır.

(6) Kurul üyeleri ve sekreteryaya gizliliğe riayet etme ve sır saklama konularından sorumludurlar. Kurul üyelerinden başvuru dosyalarının içeriğini toplantı haricinde başka insanlarla tartışmaması ve içerik hakkında bilgi paylaşımında bulunmaması beklenir.

ASLI GİBİDİR

Büyüyen ÖZTÜRK
Genel Sekreter

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SENATO KARARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO:	KARAR SAYISI
18/11/2021	19	

(7) Karar, toplantıya katılan üyelerce imzalanır. Karara katılmayan üye, gerekçesini nihai rapora ilave eder.

(8) Başvurular kurul tarafından yalnızca etik açıdan değerlendirilir.

(9) Rektörlük, kurulun Üniversite dışı kurum ve kuruluşlarla yazışmalarına aracılık yapar.

Temel etik ilkeler

Madde 8- (1) Üniversite bilim etiği anlayışının temelinde; doğruluk, nesnellik, yansızlık, bilimsel kuşkuculuk, eleştirel bakış, yeni kavramlara açık olmak, bilimsel araştırma disiplini korumak, özgün ve yaratıcı düşünce gibi temel ilkeler yer alır. Bu ilkeler,

a) Araştırma etiğine ilişkin temel ilkeler:

1. Araştırmalarda akademik özgürlük ilkesi: Etik kurallara aykırı olmadığı sürece araştırmalara karışılmaz ve karşılığında araştırmacılar da araştırma konu ve yöntemlerini oluştururken temel etik ilkelere özenli ve sorumlu davranırlar.
2. Bilimsellik ilkesi: Veriler, bilimsel yöntemlerle elde edilir, bunların değerlendirilmesi, yorumu ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemlerin dışına çıkılmaz ve sonuçlar saptırılamaz.
3. Bilimsel araştırmalarda “Deneklere zarar vermeme” ve “Yaşama saygı” ilkesi: Araştırmalarda deneklere zarar vermemek esastır. Denekler olası riskler konusunda açık şekilde bilgilendirilmeli ve deneye katılım kararının etki ve baskı altında olmaksızın özgürce alınması ilkesine uymaya özen gösterilmelidir. Deneyin deneklere, deneyi yapacaklara, çevreye, hayvan ve insan sağlığına, kültür varlıklarına zarar vermemesi esastır.
4. Toplum ve ilgilileri olası zararlı/risk içeren uygulamalar konusunda bilgilendirme ve uyarma ilkesi: Araştırmacılar ve yetkililer, yapılan bilimsel araştırma sonuçları ile ilgili olarak olası zararlı uygulamalar konusunda toplumu bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.
5. Araştırmalara katılmama özgürlüğü ilkesi: Araştırmacılar, kendi bireysel kanılarına göre zararlı sonuçlara ve/veya onaylamadıkları uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmama hakkına sahiptir.

b) Yayın etiğine ilişkin temel ilkeler:

1. Bilimsel araştırma sonuçları, araştırmaya gerçekten katkıda bulunan ve yürütenlerin tümünün adlarıyla yayımlanır. Araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında etkin katkıda bulunmamış kişilerin adları yazar isimleri arasında yer almaz.
2. Bilimsel yayınlarda daha önce yayımlanmış veya yayımlanmamış bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel yayın kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir. Evrensel olarak tanınan bilim kuramları dışında hiçbir eserin tümü veya bir bölümü izin alınmadan ve/veya asıl kaynak göstermeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.
3. Bilimsel bir araştırmanın doğruluk düzeyine kuşku düşürülmemesi ve bilimsel yanıltma biçimlerinden (özensiz araştırmacılık ve bilimsel sahtekârlık gibi) kaçınılması gereklidir.

ASLI GİBİDİR

Binyamin ÖZTÜRK
Genel Sekreter

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SENATO KARARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO:	KARAR SAYISI
18/11/2021	19	

c) Akademik etiğe ilişkin temel ilkeler:

1. Akademik birimlerde görev yapan her kademedeki öğretim elemanı, eşitlik ve hakkaniyet ilkelerine göre yapılan ders programını aksatmadan yürütmeli, öğrencilerine çağdaş bilim ve teknolojiyi eksiksiz aktarmalı ve bu amaçla çağdaş eğitim teknolojilerini kullanmaya özen göstermelidir.
2. Akademik yaşamın bütün evrelerinde akademik değerlendirmeler bilimsel değerlendirme ölçütüne göre yapılmalıdır.
3. Akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel değer ölçütlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak, fikir ve düşünceleri yerine akademisyenlerin kimlik ve kişiliğine yönelik saldırılarda bulunmak, çıkarıcılık, sahtecilik, kopyacılık, vb. davranışlar Üniversite'nin akademik etik ilkeleri ile bağdaşmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Gizlilik

Madde 09 – (1) Üniversite etik kurulunda görüşülen tüm konular ve etik kurul kararları, genel düzenlemeler dışında gizlidir. Kurula sunulan dosyalardaki bilgi ve belgelerin gizliliği ve güvenliğinden kurul üyeleri, sekreteryaya hizmetlerini yürütenler, bilgisine başvuru alan herkes (uzman, raporör, vs.) sorumludur. Etik kurulun tespitleri hakkında bu yönergede belirtilen kişi ve kuruluşlar ile başvuru sahibinden başkasına bilgi verilmez.

Hüküm bulunmayan haller

Madde 10 – (1) Bu yönergede hüküm bulunmayan hallerde ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 11- (1) Bu Yönerge, Üniversite Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12- (1) Bu Yönerge hükümlerini Üniversite Rektörü yürütür.

ASLİ GİZLİ

Bayram ÇETİRK
Genel Sekreter